
Aan de orde is de behandeling van:

- **verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven (30335, nrs. 66 tot en met 78).**

Overeenkomstig de voorstellen van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van:

- **de algemene politieke beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota voor het jaar 2007 (30800).**

(Zie vergadering van 27 september 2006.)

De **voorzitter**: Ik wil de minister-president in staat stellen om zijn korte algemene inleiding zonder interrupties te houden. Als die inleiding aanleiding zou geven tot vragen, dan kunnen die uiteraard gesteld worden aan het eind van die algemene inleiding die, zoals de minister-president heeft gezegd, heel lang zal zijn.

Ik wil in het algemeen vragen – ik doe het nu, want dan behoeft ik dat niet bij een persoon te doen die er wellicht aanleiding toe geeft – om interrupties korter te houden dan gisteren. Zoals u allen weet, zijn interrupties geen lange betogen. Voor betogen hebt u aan het eind van de dag een tweede termijn.

Door mij zijn schriftelijke antwoorden ontvangen van de regering op vragen, gesteld in eerste termijn.

Deze antwoorden zullen worden opgenomen in een bijvoegsel bij de Handelingen van deze vergadering.

(Het bijvoegsel is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De beraadslaging wordt hervat.

Minister **Balkenende**: Mijnheer de voorzitter. Graag zeg ik alle fractievoorzitters dank voor hun uitgebreide commentaren van gisteren. Het was een lang debat, veel zaken zijn aan de orde geweest en het is nu aan het kabinet te antwoorden op datgene wat de Kamer in eerste termijn naar voren heeft gebracht. Ik wil namens het kabinet mijn betoog en mijn antwoord als volgt opbouwen. Eerst zal ik een korte algemene inleiding geven. De concrete punten komen sowieso later terug. Vervolgens sta ik achtereenvolgens stil bij de internationale en Europese samenwerking, het sociaal, financieel-economisch beleid, zorg en jeugd, het thema onderwijs, kennis en innovatie, het thema veiligheid, het onderwerp integratie en sociale samenhang en ten slotte de onderwerpen democratie en de morele kwaliteit van samenleving en overheid. Langs deze lijnen wil ik mijn betoog opbouwen.

Verder zijn er veel specifieke vragen gesteld. Die zijn ook uitgebreid schriftelijk beantwoord. In deze set zit onder andere een uitgebreide uiteenzetting over milieu, innovatie en mobiliteit alsmede over de kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Ik heb dat om der tijds wille op deze manier gedaan, maar ik acht beide onderwerpen

van groot belang en wil er daarom expliciet al op dit moment aandacht voor vragen.

De **voorzitter**: Die antwoorden zullen zo spoedig mogelijk aan u allen worden rondgedeeld. Zij zijn al via de e-mail verspreid.

Minister **Balkenende**: Eén expliciete vraag komt in de schriftelijke beantwoording niet aan de orde en evenmin in de zojuist genoemde opzet van mijn mondelinge inbreng. Dat is de uitnodiging van mevrouw Halsema om mee te gaan naar de première van de film van Al Gore over klimaatverandering. Ik had al eerder een andere uitnodiging gehad voor het bezoeken van deze première en daar zal ik gevolg aan geven. Ik moet u dus teleurstellen, mevrouw Halsema. U zult moeten gaan wandelen op het strand met de heer Rutte.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Dat is weinig charmant.

Minister **Balkenende**: Ja, u was te laat. Maar dat gebeurt vaker in de politiek.

Voordat ik kort enkele algemene inleidende woorden spreek, wil ik uiteraard bij deze gelegenheid stilstaan bij het vertrek van mevrouw Dekker en de heer Donner vorige week. Ik hecht eraan om wat ik publiekelijk en schriftelijk heb gezegd, hier in de Kamer te herhalen. Ik heb groot respect voor de verantwoordelijkheid die beiden hebben genomen. Zij hebben daarmee ruimte gecreëerd voor een inhoudelijke en zorgvuldige kabinetsreactie op het onderzoeksrapport naar aanleiding van de tragische brand in het detentiecomplex Schiphol-Oost. Ik waardeer het zeer dat de heren Hirsch Ballin en Winsemius bereid zijn gevonden toe te treden tot het kabinet om de komende maanden deze kabinetsreactie voor te bereiden en beide, zware portefeuilles te vervullen.

“Nederland werkt” is de kern van de begroting voor het jaar 2007. De beschouwingen in de Kamer zijn over veel meer gegaan dan alleen dat jaar. Er is teruggekeken op de afgelopen vier jaar, er is vooruitgekeken naar de periode na de komende Tweede Kamerverkiezingen. De afgelopen vier jaar hebben aangetoond dat Nederland het vermogen heeft een economische achterstand om te buigen in een economische voorsprong, dat de Nederlandse samenleving de moed heeft problemen onder ogen te zien en vervolgens te handelen. Misschien is dat wel wat mij het meest treft als ik de afgelopen jaren overzie: de veerkracht van onze samenleving, de bereidheid om samen problemen op te pakken in de economie, de sociale zekerheid en de publieke diensten, maar ook in onze onderlinge verhoudingen, in de kwaliteit van de samenleving. Niet een knelpunt zelf vormt het grootste probleem, maar het onvermogen of de onwil om er iets aan te doen. Nederland heeft laten zien, wel iets aan zijn knelpunten te willen en te kunnen doen. Zeker, er is meer nodig. Nederland is werk in uitvoering. Ik ga graag met de Kamer in debat over alles wat nog beter kan en moet. Maar de basis geeft volop reden tot vertrouwen. In dit land weten wij elkaar te vinden als het nodig is en weten wij samen vernieuwingen tot stand te brengen, vernieuwingen die Nederland sterker maken. Dat is van onschatbare waarde en dat geeft vertrouwen in de toekomst.